

**SECTION: MANAGEMENT AND PUBLIC
ADMINISTRATION**

DOI 10.70286/ISU-01.10.2025.004

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ НАПРЯМИ ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОСЛУГ АРХІТЕКТУРНО-
БУДІВЕЛЬНОГО КОНТРОЛЮ В УМОВАХ
ВІДНОВЛЕННЯ КРАЇНИ**

Литвинюк Євгеній

аспірант

Кафедра місцевого самоврядування та розвитку територій
Національний університет «Одеська політехніка», Україна

Цифрова трансформація архітектурно-будівельної галузі України характеризується комплексним підходом до оптимізації та автоматизації процесів, що суттєво підвищує ефективність та прозорість галузі. Ключовими напрямками цієї трансформації є:

– Реінжиніринг процесів. Замість простої цифровізації паперових процедур, відбувається їх фундаментальне переосмислення та спрощення, що мінімізує можливості маніпуляцій з документацією. До початку повномасштабної війни послуги для об'єктів класу наслідків СС1 вже функціонували в повністю автоматичному режимі. Наразі ведеться робота над відновленням цих послуг та розширенням автоматизації на об'єкти вищих класів наслідків.

– Система логування. Налагоджена система передбачає детальне відстеження кожної операції, що слугує ефективним антикорупційним механізмом.

– Впровадження електронної черги. Ця інновація призвела до трикратного прискорення процесу розгляду документів. Принцип «first in – first out» усунув суб'єктивний фактор у визначенні пріоритетності заявок, що раніше створював передумови для корупційних практик. Цифровізація забезпечила прозорість та передбачуваність процесу для всіх учасників будівельного ринку.

– Автоматизація перевірок: Система інтегрована з понад 20 реєстрами та виконує 420 автоматичних перевірок, включаючи верифікацію прав власності на землю, відповідність цільового призначення, оцінку впливу на довкілля та розрахунок класу наслідків [1].

Цифрова трансформація архітектурно-будівельної галузі України відзначається системністю та орієнтацією на глибоку автоматизацію ключових процесів, що забезпечує суттєве підвищення ефективності, прозорості й антикорупційної стійкості галузі. Реінжиніринг процедур дозволить не лише перевести паперові сервіси в електронний формат, а й докорінно змінити логіку

їх виконання, мінімізуючи можливості для маніпуляцій і зловживань. Впровадження системи логування та електронної черги забезпечує детальне відстеження кожної операції та справедливий розподіл заявок, що значно прискорює розгляд документів і усуває суб'єктивний чинник у прийнятті рішень. Автоматизація перевірок із залученням численних державних реєстрів дозволяє комплексно оцінювати законність і відповідність проєктів, підвищуючи якість контролю та знижуючи адміністративне навантаження. Сукупність цих заходів формує сучасну цифрову екосистему в будівельній сфері, яка відповідає європейським стандартам, сприяє відновленню та розвитку країни, а також підвищує довіру громадян і інвесторів до будівельного ринку України.

Також важливим напрямом є підвищення цифрової компетентності публічних службовців є ключовим напрямом цифровізації в Україні, особливо в регіонах з низьким рівнем впровадження цифрових технологій. Навчання працівників роботі з геоінформаційними системами (GIS) та електронними реєстрами спрямоване на підвищення ефективності управління земельними ресурсами, містобудуванням та іншими сферами. Програми навчання, такі як курси геоінформатики, розроблені спільно з канадськими партнерами, дозволяють слухачам отримувати знання дистанційно через платформу Moodle та GIS-сервери, що забезпечують доступ до навчальних матеріалів і програмного забезпечення у режимі 24/7. Це дає можливість навчатися без відриву від основної роботи та отримувати сертифікати підвищення кваліфікації.

Для підтримки цифровізації на регіональному рівні створюються центри підтримки, які надають консультації щодо використання ЄДЕССБ та інших цифрових інструментів. Такі центри функціонують як офлайн-хаби, де громадяни можуть отримати допомогу у використанні електронних послуг, пройти навчання з цифрової грамотності та ознайомитися з можливостями платформи Diia.Osvita. У 2024 році бібліотекарі в 22 регіонах України допомогли понад 25 тисячам громадян пройти навчання в таких хабах, що сприяло значному підвищенню рівня цифрової грамотності.

Цифрова освіта також охоплює тренінги для координаторів хабів, що проводяться у співпраці з Українською бібліотечною асоціацією та Мінцифрою. Ці тренінги включають освітні серії «Навчання для тренерів», які допомагають майбутнім координаторам навчати громадян принципам інформаційної безпеки та впевненому використанню електронних державних послуг. Завдяки інтерактивній карті хабів на платформі Diia.Osvita кожен може знайти найближчий центр за кілька кліків.

Також важливим напрямом є створення мережі Chief Digital Transformation Officers (CDTO), які працюють на рівні міністерств, регіональних адміністрацій та громад для впровадження цифрових проєктів. Їхня діяльність спрямована на формування концепцій цифрової трансформації та реалізацію проєктів відновлення й реконструкції, адаптованих до потреб громадян. Програми навчання для CDTO включають розробку цифрових стратегій, управління проєктами та створення індивідуальних рішень для організацій.

Також до напрямів цифровізації архітектурно-будівельного контролю належить:

- розробка мобільних додатків для відстеження будівельних процесів у режимі реального часу;
- впровадження ШІ алгоритмів для аналізу ризиків при проектуванні;
- створення регіональних цифрових хабів з доступом до 3D-моделювання об'єктів.

Перспективні кроки, такі як розробка мобільних додатків для відстеження будівельних процесів у режимі реального часу, впровадження ШІ алгоритмів для аналізу ризиків при проектуванні та створення регіональних цифрових хабів із доступом до 3D-моделювання об'єктів, відповідають сучасним світовим тенденціям цифрової трансформації будівельної галузі.

Мобільні додатки дозволяють забезпечити оперативний моніторинг ходу будівництва, підвищити прозорість і гнучкість управління проектами, а також своєчасно реагувати на відхилення чи ризики завдяки інтеграції з хмарними платформами, GPS-трекінгом і реальним часом обміну даними між усіма учасниками процесу, що сприяє оптимізації ресурсів, підвищенню продуктивності та якості виконання робіт.

Впровадження ШІ алгоритмів у сфері проектування та управління ризиками відкриває нові можливості для прогнозування затримок, виявлення потенційних технічних і фінансових ризиків, автоматизації аналізу великого обсягу даних, а також для підвищення безпеки на будівельних майданчиках. ШІ технології, зокрема машинне навчання, комп'ютерний зір і оптимізаційні алгоритми, вже довели свою ефективність у прогнозуванні ризиків, управлінні графіками та ресурсами, а також у моніторингу дотримання стандартів безпеки.

Створення регіональних цифрових хабів із доступом до 3D-моделювання об'єктів BIM дозволяє інтегрувати дані про проектування, кошториси, терміни та експлуатацію об'єктів у єдиному цифровому середовищі, що забезпечує можливість візуалізації проектів, раннього виявлення проектних колізій, оптимізації використання матеріалів і ресурсів, а також підвищення якості прийняття управлінських рішень. 3D-моделі та цифрові двійники сприяють більш ефективній взаємодії між усіма учасниками будівельного процесу, підвищують прозорість і дають змогу контролювати виконання робіт у реальному часі [2].

Загалом, зазначені кроки є логічним продовженням цифрової трансформації галузі, сприяють підвищенню ефективності, безпеки та інноваційності будівельних процесів, а також відповідають кращим міжнародним практикам і тенденціям розвитку сучасної інфраструктури.

Для успішної реалізації цих напрямів необхідно:

1. Збільшити фінансування цифрової інфраструктури в регіонах на 15-20% щорічно.
2. Удосконалити законодавчу базу щодо електронного документообігу на місцевому рівні.

3. Залучити міжнародних партнерів для трансферу технологій (наприклад, досвіду ЄС у BIM-стандартизації) [3].

Запропоновані кроки щодо збільшення фінансування цифрової інфраструктури в регіонах на 15–20% щорічно, удосконалення законодавчої бази для електронного документообігу на місцевому рівні та залучення міжнародних партнерів для трансферу технологій є актуальними напрямками для прискорення цифрової трансформації в Україні. Підвищення інвестицій у цифрову інфраструктуру відповідає сучасним трендам розвитку цифрової економіки та є ключовою умовою для забезпечення стабільного функціонування державних і місцевих сервісів, особливо в умовах війни та відбудови країни. Згідно з аналітичними прогнозами, інвестування у цифрову інфраструктуру сприяє не лише підвищенню ефективності управління, а й створенню нових робочих місць, зростанню ВВП та підвищенню конкурентоспроможності регіонів.

Удосконалення законодавчої бази щодо електронного документообігу, зокрема на місцевому рівні, має вирішальне значення для уніфікації процедур, підвищення юридичної сили електронних документів і забезпечення їх довгострокового зберігання. Досвід впровадження електронного документообігу на місцях вже продемонстрував свою ефективність, особливо в умовах надзвичайних ситуацій, коли цифрові системи дозволили зберегти доступ до важливої інформації та забезпечити безперервність роботи державних інституцій. Продовження реформи електронного документообігу дозволить значно скоротити бюрократичні процедури, підвищити прозорість і підзвітність органів публічної влади.

Залучення міжнародних партнерів, зокрема для трансферу технологій і впровадження стандартів, таких як BIM, є важливим чинником для інтеграції України у європейський і світовий цифровий простір. Досвід ЄС у стандартизації BIM-технологій і розвитку цифрових платформ може бути використаний для створення ефективних регіональних цифрових хабів, підвищення якості проектування, оптимізації управління будівельними процесами та забезпечення прозорості на всіх етапах життєвого циклу об'єктів. Впровадження таких підходів дозволить Україні не лише підвищити ефективність будівельної галузі, а й забезпечити відповідність міжнародним стандартам, що є важливою умовою для залучення інвестицій і участі у глобальних ринках.

Розробка мобільних додатків для відстеження будівельних процесів у реальному часі передбачає створення інструментів, подібних до PlanGrid або Bauskript, які дозволяють керувати проєктами через хмарні платформи, працювати з BIM-моделями на планшетах та відстежувати виконання завдань. Такі рішення вже використовуються для автоматизації складання кошторисів, контролю дефектів (як у застосунку «Менеджер дефектів») та синхронізації дій між будмайданчиком і офісом. Впровадження ШІ алгоритмів для аналізу ризиків базується на автоматичних перевірках даних, подібних до тих, що реалізовані в ЄДЕССБ – система аналізує відповідність цільового призначення землі, екологічний вплив, клас наслідків, використовуючи інтеграцію з більш ніж 20 реєстрами. Це дозволяє виявляти конфлікти інтересів на етапі проєктування, як

це робиться в CORENET (Сінгапур). Створення регіональних цифрових хабів передбачає розгортання центрів типу Diia.Osvita з доступом до 3D-моделювання, де громади зможуть використовувати інструменти на кшталт PhotoMeasures для точних вимірів на фото чи Autodesk для роботи з BIM. Для цього необхідно щорічно збільшувати фінансування цифрової інфраструктури на 15-20%, орієнтуючись на досвід Дніпропетровської чи Тернопільської областей, де 333 млн. грн. держкоштів уже спрямовано на цифрові ініціативи. Удосконалення законодавчої бази вимагає реалізації норм із Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» [4], зокрема впровадження єдиних стандартів е-підпису та автоматизації документообігу на рівні громади, як це передбачено у «Державній антикорупційній програмі» [5]. Залучення міжнародних партнерів включає адаптацію європейських BIM-стандартів (Данія), використання досвіду USAID у створенні містобудівних кадастрів або співпрацю з британськими експертами для впровадження систем типу X-Road (Естонія), що забезпечать сумісність українських цифрових рішень з європейськими.

В Україні функціонує розгалужена мережа регіональних цифрових хабів. Мережа хабів цифрової освіти Дія.Освіта налічує понад 6000 локацій по всій країні, включаючи бібліотеки, школи, університети, IT-організації, ЦНАП та громадські організації. Бібліотеки відіграють ключову роль як хаби цифрової освіти. Станом на 2024 рік близько 3000 бібліотек функціонують як активні хаби [6].

В Україні та Європі працює 16 українських освітніх хабів, де громадяни можуть безкоштовно навчатися IT та робітничим професіям. У Поліському університеті створено цифровий інноваційний хаб – POLIDIH, діяльність якого охоплює північну частину України.

Регіональні інноваційні хаби діють як елементи інноваційної інфраструктури в різних областях України, сприяючи розвитку інновацій та трансферу технологій.

Список використаних джерел

1. Шандрик В.І. Цифрова трансформація будівельної галузі в Україні: публічно-управлінський контекст. Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток». 2024. № 1. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.1.8>.
2. Литвинюк Є. Архітектурно-будівельний контроль в умовах цифровізації та реформування: сучасний огляд. Аспекти публічного управління. 2023. № 11 (3). С. 126-132. DOI: <https://doi.org/10.15421/152344>.
3. Цифровізація містобудування: в Україні створюють Містобудівний кадастр. Міністерство цифрової трансформації України. 2024. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/tsifrovizatsiya-mistobuduvannya-v-ukraini-stvoryuyut-mistobudivniy-kadastr>.
4. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг». 2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.

5. Постанова № 220 «Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки». 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2023-%D0%BF#Text>.

6. Цифровізація будівельної галузі: попит на електронні послуги зростає. Міністерство інфраструктури України. 2024. URL: <https://mtu.gov.ua/news/35493.html/>

DOI 10.70286/ISU-01.10.2025.005

ЯКІСТЬ ТРУДОВОГО ЖИТТЯ МОЛОДІ В УМОВАХ ЗАТЯЖНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ

Збрицька Тетяна

кандидат економічних наук, доцент

Панченко Софія

здобувачка вищої освіти бакалаврського рівня

Кафедра Управління персоналом і економіки праці

Одеський національний економічний університет, Україна

Постановка проблеми. Якість трудового життя молоді є дуже важливою, особливо в умовах воєнного стану, є складним питанням, яке потребує ретельного розгляду. Якість трудового життя молоді в Україні знизилася через повномасштабну війну, що призвела до зростання безробіття, тіньової зайнятості та неможливості реалізувати потенціал, а також до виникнення проблем з працевлаштуванням за спеціальністю та пошуком першого робочого місця. Ключові виклики включають низькі доходи, невідповідність освіти вимогам ринку праці, значну економічну залежність від батьків та потребу в житлі. Війна посилила ці проблеми, руйнуючи інфраструктуру, підприємства та знижуючи економічну активність, що створює значні перешкоди для працевлаштування й професійного розвитку молоді й загострення соціально-економічних проблем, падіння рівня життя та інших негативних наслідків для молодих людей. Крім того, психологічний вплив життя та роботи в кризових умовах також суттєво впливає на загальне самопочуття. Тому актуальним і важливим питанням є покращення якості трудового життя для молоді, що вплине на забезпечення їхнього добробуту має велике значення для стабільності та розвитку суспільства.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Якість трудового життя молоді є однією з ключових тем сучасності, і саме тому політики, вчені, приділяють цьому питанню багато уваги. Політики [1-2], розробляють та впроваджують програми, стратегії спрямовані на покращення якості трудового життя молоді, що включають спеціальні навчальні та професійні програми, підтримку при пошуку роботи, створення сприятливих умов працевлаштування та розвитку кар'єри, а також заохочення підприємництва та інновацій. Вітчизняні й закордонні науковці [3-6 та інші] досліджують цю проблематику, щоб